

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гуманітарно-педагогічний факультет

«___» _____ 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи

Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність СЗ Міжнародні відносини

Освітня програма «Міжнародні відносини»

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: Грушецький Б. П., кандидат політичних наук, доцент кафедри
міжнародних відносин і суспільних наук

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	СЗ Міжнародні відносини	
Освітня програма	«Міжнародні відносини»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	
Семестр	8	
Лекційні заняття	13 год.	
Практичні, семінарські заняття	26 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	81 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: метою вивчення навчальної дисципліни «Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи» є надання цілісних уявлень про зовнішньополітичні орієнтири та пріоритети зазначених країн, їхню участь у світовій політиці, характер взаємин з Україною.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в сфері міжнародних відносин, суспільних комунікації та регіональних студій, зовнішньополітичної діяльності держав, міжнародних взаємодій між державами, міжнародними організаціями та

недержавними акторами, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов та передбачає застосування теорій суспільних наук та спеціальних наукових методів дослідження проблем міжнародних відносин

загальні компетентності (ЗК):

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК15. Здатність виявляти та встановлювати дійсні та/або приховані причини активності тих чи інших суб'єктів міжнародних відносин, а також лідерів громадської думка світового масштабу, на основі встановлених фактів переглядати завдання своєї діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно до поставлених цілей, готувати інформаційні та аналітичні.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1												
Тема 1. Центральнo-Східна та Південно-Східна Європа як геополітичний регіон	18	2	4			12						
Тема 2. Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи	18	2	4			12						
Тема 3. Внутрішньорегіональнe співробітництво у Центрально-Східній Європі	18	2	4			12						
Разом за змістовим модулем 1	54	6	12			36						
Змістовий модуль 2												
Тема 4. Зовнішня політика Польщі	18	2	4			12						
Тема 5. Зовнішня політика Румунії	18	2	4			12						
Тема 6. Зовнішня політика Угорщини	18	2	4			12						
Тема 7. Зовнішня політика Словаччини	12	1	2			9						
Разом за змістовим модулем 2	66	7	14			45						
Усього годин	120	13	26			81						

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Центральнo-Східна та Південно-Східна Європа як геополітичний регіон	2

2.	Тема 2. Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи	2
3.	Тема 3. Внутрішньорегіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі	2
4.	Тема 4. Зовнішня політика Польщі	2
5.	Тема 5. Зовнішня політика Румунії	2
6.	Тема 6. Зовнішня політика Угорщини	2
7.	Тема 7. Зовнішня політика Словаччини	1
	Разом	13

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
8.	Тема 1. Центрально-Східна та Південно-Східна Європа як геополітичний регіон	4
9.	Тема 2. Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи	4
10.	Тема 3. Внутрішньорегіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі	4
11.	Тема 4. Зовнішня політика Польщі	4
12.	Тема 5. Зовнішня політика Румунії	4
13.	Тема 6. Зовнішня політика Угорщини	4
14.	Тема 7. Зовнішня політика Словаччини	2
	Разом	26

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Центрально-Східна та Південно-Східна Європа як геополітичний регіон	4
2.	Тема 2. Європейська та євроатлантична інтеграція держав Центрально-Східної та Південно-Східної Європи	4
3.	Тема 3. Внутрішньорегіональне співробітництво у Центрально-Східній Європі	4
4.	Тема 4. Зовнішня політика Польщі	4
5.	Тема 5. Зовнішня політика Румунії	4
6.	Тема 6. Зовнішня політика Угорщини	4

7.	Тема 7. Зовнішня політика Словаччини	2
	Разом	26

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- доповіді з семінарських робіт;
- доповіді з самостійної роботи;
- презентації;
- захист курсової роботи;
- участь у дискусії.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Назва		
Лекція 1	Конспект лекції	2
Семінарська робота 1	Доповідь з презентацією	12
Лекція 2	Конспект лекції	2
Семінарська робота 2	Доповідь з презентацією	12
Лекція 3	Конспект лекції	2
Семінарська робота 3	Доповідь з презентацією	12
Лекція 4	Конспект лекції	2
Семінарська робота 4	Доповідь з презентацією	12
Самостійна робота 1	Презентація	12
Модульна контрольна робота 1	Контрольна робота	30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Назва		

Лекція 5	Конспект лекції	2
Семінарська робота 5	Доповідь з презентацією	13
Лекція 6	Конспект лекції	2
Семінарська робота 6	Доповідь з презентацією	13
Лекція 7	Конспект лекції	2
Семінарська робота 7	Доповідь з презентацією	13
Самостійна робота 2	Презентація	15
Модульна контрольна робота 2	Контрольна робота	30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові та веб-посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3825>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна

Брікс Е., Бузек Е. Ще раз про Центральну Європу. Чому майбутнє Європи вирішується саме тут. Київ: ДПІА, 2019. 192 с.

Демчишак Р., Завада Я. Зовнішня політика країн Центрально-Східної та Південно-Східної Європи. Львів: Львівська політехніка, 2021. 192 с.

Шваб Л. Сучасна історія країн Центральної, Південної та Східної Європи. Навчально-наочний посібник для студентів. – Луцьк, 2018. – 141 с.

The Europeanisation of the Western Balkans: A Failure of EU Conditionality? Cham, 2019. 250 p.

The Routledge Handbook of East European Politics / Ed. by A. Fagan, P. Kopecky. London, 2018. 377 p.

Допоміжна

Асоціація як новий формат відносин України з Європейським Союзом: політичний, правовий, економічний та інформаційний аспекти / За ред. В. В. Копійка, М. С. Дорошко, О. Ю. Кондратенко. Київ: Київський університет, 2018. 388 с.

Гайдук Ю. Українсько-польські відносини в умовах гібридних загроз безпеці. Київ: Ніка-Центр, 2019. 280 с.

Загребельний І. Європейські хроніки. Київ: Markobook, 2020. 128 с.

Загребельний І. Міжмор'я: Майже втрачений шанс. Київ: Видавець Руслан Халіков, 2019. 418 с.

Куронь Я. Поляки та українці: важкий діалог. Київ: Дух і літера, 2019. 264 с.

Макаренко М., Хомутенко Л. Європейська інтеграція. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 344 с.

Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підручник. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 320 с.

Мідделаар Л. Нова політика Європи. Десять років політичних криз. Київ: Дух і літера, 2021. 408 с.

Мідделаар Л. Перехід до Європи: як континент став союзом. Київ: Дух і літера, 2018. 576 с.

Оцінка інтеграції України до європейського економічного простору : колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. О.О. Борзенко ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Електрон. дані. – К., 2021. – 493 с.

Ткаченко К. Праві двері зліва. Київ: Критика, 2019. 380 с.

Latvian Foreign and Security Policy Yearbook 2021. Riga, 2021. 245 p.

Poland and Ukraine. Poles and Ukrainians. Relations after 1990 / ed. V. Horbatenko, A. Kastory; tran. M. Atallah, Z. Landowski. Kraków: Polish Academy of Arts and Sciences, 2021. 198 p.